

Професор Економског факултета у Београду Дејан Шошкић изјавио је да је пандемија коронавируса погодила Србију адекватно нашој привредној структури и да негативни ефекат није ни изблиза завршен.

Шошкић је за портал УГС Независност казао да је било каква „самохвала“ о нашим привредним резултатима током 2020. године реално неутемељена и више улази у домен политичке пропаганде него реалности.

„Земље које производе мање софистициране производе, које имају мање учешће услуга (посебно туризма) у БДП-у, које имају велико учешће пољопривреде у БДП-у (сиромашне земље) и које су мање интегрисане у глобалну поделу рада имају и мање негативне ефекте ове пандемије на њихов БДП“, објаснио је Шошкић.

Према његовим речима, мере подршке привреди које је донела Влада финансиране су новцем пореских обвезника и директно су увећале јавни дуг Србије.

„Тај нови дуг ћемо сви заједно морати да финансирамо и враћамо наредних година“, рекао је професор.

Професор Шошкић је био гувернер Народне банке Србије (2010–2012), а на дан када је поднео оставку, наводи Независност, Србија је била задужена 48 одсто БДП-а, што је тада било око 15 милијарди евра. Портал додаје да према званичним подацима, јавни дуг Србије данас износи 26,2 милијарди евра што чини око 60 одсто БДП-а.

Јавни дуг би био мањи да су реформисана јавна предузећа

Упитан да ли је са 12 милијарди евра, колико се према званичним подацима задужила актуелна власт, могао да се обезбеди већи привредни развој и животни стандард грађана, Шошкић је казао – свакако да јесте, али да је то изостало јер нису доведене у ред јавне набавке и није обављена реформа јавних предузећа.

„Да је то урађено уштедело би се довољно новца за знатно већа улагања у инфраструктуру, школство, здравство и науку, као кључне развојне приоритете. Здрави људи са знањима и креативношћу основ су сваке конкурентне и просперитетне земље“, оценио је професор.

Рекао је да је за нашу земљу приоритет успостављање правне државе, да закони за сваког важе подједнако и да су тужилаштво и судови ефикасни.

„Без тога, друштво не поседује механизме мирног преображаја на боље. И зато на томе сваке године инсистира и Европска комисија када разматра напредак Србије ка ЕУ“, подсетио је Шошкић.

Упитан колико су реалне најаве да БДП у 2021. години буде за шест одсто већи него у претходној години, Шошкић је казао да је кључно питање одакле је могућ толики раст?

„Да је био велики пад током 2020., и да сада имамо доста неискоришћених продуктивних капацитета на располагању, онда би и већи раст у 2021. био могућ. Да је била лоша пољопривредна година 2020., са могућом добром пољопривредном годином 2021. могли бисмо имати нешто већи раст. Ни једно, ни друго, међутим, није случај“, рекао је он.

„Очекивања да ће се у 2021. години остварити раст БДП-а од шест одсто су претерана и нереална“, истакао је Шошкић.

Домаће приватне инвестиције на ниском нивоу

Додао је да су за привредни раст веома важне домаће приватне инвестиције, које су већ годинама на врло ниском нивоу.

„Домаћи предузетници, који најбоље познају домаћи привредни амбијент, имају најмање поверења и мотива да улажу. Земље, у којима нема високог нивоа домаћих приватних инвестиција, немају реалну шансу да достигну одрживе више стопе привредног раста“, рекао је Шошкић.

А управо домаће приватне инвестиције, додао је он, највише зависе од функционисања правне државе, снаге институција, одсуства корупције, слободне и фер тржишне утакмице и других ствари које чине пословни амбијент.

„Земље које годинама систематски запостављају квалитетно образовање, здравствену заштиту становништва, истраживање, развој и науку, у којој практично не функционише правни систем, у којој политичке партије годинама и систематски узурпирају државну имовину, постављају некомпетентне руководиоце на места одлучивања, у којима цвета корупција, а намештени јавни тендери и привилеговани послови уништавају слободно тржиште, такве земље не могу да се убрзано развијају“, истакао је Шошкић.

На питање да ли представници власти кроз проценте о расту БДП-а покушавају да убеди грађане да је привреда Србије најбоља у Европи, Шошкић је казао да је Србија међу најсиромашнијим земљама Европе.

„Последњих десетак година додатно смо заостајали и за регионом и за Европом и за светом. Србија има годинама уназад најниже стопе инвестиција у односу на БДП у нашем, ионако сиромашном, региону, а просечне стопе годишњег раста БДП-а последњих десет година, нарочито од 2012. до 2016, међу најнижим су у Европи“, казао је професор.

Није смислено поредити раст БДП у Србији и Западној Европи

Он је оценио да није смислено поредити раст БДП у Србији са растом БДП-а у земљама Западне Европе.

„Земље Западне Европе су одавно развијене и богате земље у којима је природно да су стопе раста БДП-а ниске. Србија је земља у развоју и нормално је да има више стопе привредног раста. Упркос томе 2014. и 2015. године имали смо ниже стопе привредног раста и од просека земаља ЕУ“, објаснио је Шошкић.

На питање Независности зашто привреда Србије расте испод свог потенцијала, професор је казао да је један од главних проблема недовољно функционисање правног система који није способан да у кратком року, компетентно и непристрасно штити уговор и својину.

Упитан да прокоментарише БДП по глави становника који у Србији износи око 6.600 долара, и већи је само од Македоније и Албаније, Шошкић је казао да је стандард наших грађана, нажалост, врло низак.

„Истовремено, Србија је постала једно социјално врло раслојено и неравноправно друштво. Србија је постала друштво у којем не постоји само неједнакост доходака, већ је врло наглашена и неједнакост могућности. Наиме, све већем делу нашег становништва ускраћене су битне ствари као што су квалитетно образовање и здравствена заштита, квалитетни културни садржаји и правна заштита, квалитетна физичка култура и животна средина“, навео је професор.

Додао је да је Србија постала друштво изузетних социјалних разлика, које као такво не успева да открије, негује и развија таленте својих становника и да обезбеђује професионалну афирмацију и задовољство својих грађана.

„Из таквих земаља се масовно одлази и то се и нама дешава“, закључио је професор Шошкић за портал УГС Независност.

(Бета)